P9_TA(2023)0059

Razpoložljivost gnojil v EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. februarja 2023 o sporočilu Evropske komisije o zagotavljanju razpoložljivosti in cenovne dostopnosti gnojil (2022/2982(RSP))

(2023/C 283/12)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. novembra 2022 z naslovom Zagotavljanje razpoložljivosti in cenovne dostopnosti gnojil (COM(2022)0590),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. marca 2022 o potrebi po nujnem akcijskem načrtu EU za zagotovitev prehranske varnosti v EU in zunaj nje zaradi ruskega napada na Ukrajino ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem ([2]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ([3]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom „Začasni krizni okvir za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini“ ([4]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. marca 2022 o zagotavljanju prehranske varnosti in krepitvi odpornosti prehranskih sistemov (COM(2022)0133),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. julija 2022 z naslovom Varčujmo s plinom za varno zimo (COM(2022)0360),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020)0381),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 ([5]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavanje visokih cen energije ([6]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (uredba o gnojilih) ([7]),

([1]) UL C 361, 20.9.2022, str. 2.
([2]) UL C 184, 5.5.2022, str. 2.
([3]) UL C 465, 17.11.2021, str. 11.
([4]) UL C 426, 9.11.2022, str. 1.
([5]) UL L 435, 6.12.2021, str. 1.
([6]) UL L 261 I, 7.10.2022, str. 1.
([7]) UL L 170, 25.6.2019, str. 1.

četrtek 16. februarja 2023

— ob upoštevanju Direktive Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ([8]) (direktiva o nitratih),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 4. januarja 2023 z naslovom *Drivers of food security* (Dejavniki prehranske varnosti) (SWD(2023)0004),

— ob upoštevanju publikacije Skupnega raziskovalnega središča z naslovom *Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive* (Tehnični predlogi za varno uporabo predelanega gnoja nad pragom, določenim za območja, ranljiva za onesnaževanje z nitrati, z direktivo o nitratih) (91/676/EGS) ([9]),

— ob upoštevanju vprašanja Komisije v zvezi z njenim sporočilom o zagotavljanju razpoložljivosti in cenovne dostopnosti gnojil (O-000001/2023 – B9-0010/2023),

— ob upoštevanju člena 136(5) in člena 132(2) Poslovnika,

— ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,

A. ker so gnojila in upravljanje s hranili ključni za zadostno in kakovostno proizvodnjo hrane ter imajo pomembno vlogo pri svetovni prehranski varnosti; ker lahko današnje pomanjkanje gnojil vpliva na jutrišnji pridelek;

B. ker so proizvodnja in stroški mineralnih gnojil v veliki meri odvisni od razpoložljivosti in cenovne ugodnosti zemeljskega plina, pri tej proizvodnji pa nastane do 2,1 % svetovnih emisij toplogrednih plinov ([10]); ker so za proizvodnjo sestavin gnojil, kot sta dušik in amoniak, potrebne velike količine zemeljskega plina; ker plin predstavlja približno 80 % stroškov proizvodnje gnojil;

C. ker so omejitve planeta, povezane z biokemičnimi tokovi v dušikovem (3,3-krat) in fosforjevem ciklu (2-krat), v EU že presežene ([11]);

D. ker svetovna kriza na področju mineralnih gnojil in energije zaradi nezakonite invazije Ruske federacije na Ukrajino 24. februarja 2022 ogroža svetovno prehransko varnost in zvišuje cene hrane, kar bi lahko hudo prizadelo najranljivejše skupine svetovnega prebivalstva, ki so močno odvisne od dostopa do cenovno ugodnih in hranljivih živil;

E. ker je v preteklosti velik del zemeljskega plina, ki se uporablja za proizvodnjo gnojil v EU, izhajal iz Ruske federacije; ker je Ruska federacija glavna dobaviteljica gnojil in njihovih temeljnih sestavin na svetovni ravni; ker Ruska federacija od svoje nezakonite invazije na Ukrajino svoj vodilni položaj pri oskrbi s plinom in gnojili uporablja kot politično orožje; ker obstaja nevarnost, da bi z nadaljnjo uporabo velikih količin mineralnih gnojil podprli ruska vojna prizadevanja in druge avtokratske režime;

F. ker inflacija močno vpliva na evropski kmetijski sektor, zlasti ker resno obremenjuje trenutni proračun skupne kmetijske politike (SKP);

([8]) UL L 375, 31.12.1991, str. 1.

([9]) Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B. and Saveyn, H., *Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive* (91/676/EEC), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2020.

([10]) https://www.nature.com/articles/s41598-022-18773-w

([11]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_sl, str. 26.

G. ker je veliko evropskih proizvajalcev gnojil zmanjšalo svoje dejavnosti ali popolnoma ustavilo proizvodnjo, kar je zlasti posledica zvišanja cen zemeljskega plina, a tudi zaradi obdavčitve in konkurence iz drugih držav z manj birokracije, kar povzroča pomanjkanje gnojil, rast njihovih cen in slabše letine, ki so posledica tega, da je kmetom onemogočen dostop do gnojil, ki jih potrebujejo za izpolnjevanje svojih proizvodnih zahtev, in nazadnje vpliva na cenovno dostopnost ter razpoložljivost hrane;

H. ker največji svetovni proizvajalci gnojil ustvarjajo rekordne dobičke ([12]);

I. ker se kmetje zdaj soočajo bodisi z vprašanjem, koliko lahko tvegajo pri sprejemanju odločitev o setvi in proizvodnji, bodisi z odločitvijo, da v celoti ustavijo svojo kmetijsko dejavnost, saj so cene gnojil zelo nestanovitne in so se v zadnjih dveh letih zvišale na raven, kakršne v Evropi še ni bilo, kar vpliva na prihodke kmetov in celo upravljanje kmetij; ker razpoložljivost surovin za proizvodnjo gnojil ni zagotovljena, kar bi lahko med rastno sezono povzročilo pomanjkanje gnojil na kmetijah;

J. ker je v zadnjih dveh letih rast stroškov kmetijskih vložkov glavni dejavnik visokih cen živilskih proizvodov; ker trenutno predvidene prihodnje cene žit, ki se bodo požela leta 2023, ne odražajo sedanjih vhodnih stroškov, zaradi česar bi bili lahko donosi nižji od proizvodnih stroškov; ker v nekaterih državah članicah, zlasti tistih v bližini vojne v Ukrajini, prodajna cena ni pokrila stroškov proizvodnje; ker se zaradi vlaganj v gnojila v obdobju, ko so njihove cene visoke, kmetje soočajo s tveganjem zaradi možnosti, da se cene gnojil kratkoročno lahko občutno znižajo;

K. ker zaradi višjih likvidnostnih zahtev in nestanovitnosti trga gnojil številni mali trgovci ne morejo vstopiti na ta trg, zaradi česar se zmanjšuje konkurenčnost; ker bi morala Komisija sprejeti ukrepe, s katerimi bo ublažila to tveganje, da bi omogočila večjo konkurenco;

L. ker je strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem določila cilj zmanjšanja izgub hranil za vsaj 50 % ob hkratnem zagotavljanju, da se rodovitnost tal ne bo poslabšala; ker je Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 20. oktobra 2021 o strategiji pozdravil ta cilj in vztrajal tudi pri tem, da je treba zagotoviti, da se rodovitnost tal ne bo poslabšala; ker se bo, ko bo dosežen ta cilj, uporaba gnojil zmanjšala za vsaj 20 % do leta 2030;

M. ker nas sedanja kriza, povezana z razpoložljivostjo mineralnih gnojil, opominja, da ima živina osrednjo vlogo pri uravnoteženosti evropskega kmetijstva in ohranjanju pridelave rastlin, saj je z njimi mogoče nadomestiti in dopolnjevati mineralna gnojila; ker obstajajo številni viri organskih hranil, ki še vedno niso v celoti izkoriščeni, na primer hlevski gnoj, digestat, iztrebki insektov in blato iz čistilnih naprav; ker ima lahko predelava organskih virov hranil v organska sredstva za gnojenje pomembno vlogo pri doseganju ciljev strategije „od vil do vilic“ in podnebnih ciljev Unije;

N. ker je kombinirani sušni kazalnik za prvih deset dni avgusta 2022 kazal, da je bilo 47 % Evrope v opozorilnih razmerah glede hude suše, 17 % pa v stanju pripravljenosti; ker so se razmere najbolj poslabšale v regijah, ki jih je spomladi 2022 prizadela suša ([13]);

O. ker uporaba dušika, vnovič pridobljenega iz gnoja (RENURE), v sistemih ravnanja z gnojem omogoča napredek pri doseganju bolj krožnega gospodarstva in učinkovitejšo rabo virov v prehranskem sistemu EU;

P. ker je Skupno raziskovalno središče Komisije oblikovalo merila za varno uporabo predelanega gnoja nad pragom, določenim za območja, ranljiva za onesnaževanje z nitrati, z direktivo o nitratih;

([12]) https://grain.org/system/articles/pdfs/000/006/903/original/The%20Fertiliser%20Trap%20English%20-%20Embargoed%208th%20November%202022.pdf?1667838216.

([13]) https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_ Europe.pdf

četrtek 16. februarja 2023

1. poudarja, da je bil septembra 2022 zabeležen 149-odstotni dvig cene dušikovih gnojil, in pozdravlja sporočilo Komisije o gnojilih in cilju zagotavljanja njihove razpoložljivosti in cenovne dostopnosti z razumnimi cenami, da bi zagotovili odpornost kmetijskega sektorja EU;

2. poudarja, da sta razpoložljivost gnojil in njihova proizvodnja bistveni za oskrbo državljanov EU s hrano in za svetovno prehransko industrijo, pa tudi za zagotavljanje rodovitnosti zemlje in preprečevanje izčrpanosti tal; poudarja, da je proizvodnja gnojil ključna tudi za proizvodnjo AdBlue, ki se uporablja v prometnem sektorju, in CO2, ki se uporablja v prehranski industriji; je zaskrbljen zaradi doslej največjega zvišanja cen dušikovih gnojil, h kateremu so prispevale tudi visoke cene zemeljskega plina in oviran dostop do oskrbe s plinom, ter poudarja, da to lahko močno vpliva na stroške pridelave poljščin in konkurenčnost kmetijskega sektorja EU;

3. poudarja, da se je zaradi omejene razpoložljivosti gnojil v letu 2022 zmanjšala zaloga gnojil v tleh, kar bi lahko v letu 2023 znatno vplivalo na proizvodnjo hrane v Evropi;

4. meni, da so ukrepi, ki jih je Komisija navedla v svojem sporočilu, dober začetek, zlasti kot takojšen odziv na to krizo na področju gnojil, vendar še zdaleč niso zadostni, da bi odpravili izkrivljanja na trgih gnojil in zagotovili dolgoročno strateško avtonomijo v zvezi z gnojili; poziva Komisijo, naj do junija 2023 predstavi dolgoročno strategijo EU za trajnostna hranila v tleh; poziva k takojšnjemu celostnemu ukrepanju, da bi preprečili nove odvisnosti od uvoza gnojil ali energije in nosilcev energije ter zagotovili svetovno prehransko varnost s spodbujanjem trajnostne proizvodnje hrane, pri kateri se spoštuje okolje in ki je prilagojena podnebnim spremembam, ob upoštevanju regionalnih, evropskih in svetovnih gospodarskih in družbenih razmer;

5. poudarja, da so potrebne dolgoročne rešitve na evropski ravni, zlasti da bi preprečili vsakršno gospodarsko izkrivljanje med kmetijskimi sektorji v državah članicah;

6. opozarja, da lahko pravočasno pridelavo poljščin ogrozi celo kratkotrajna nerazpoložljivost ali cenovna nedostopnost gnojil, kar negativno vpliva na prihodke kmetov; to lahko prispeva k neustrezni prehranski varnosti;

7. poudarja, da povečanje vhodnih stroškov vpliva na kmetijstvo EU in da imajo kmetije v drugih regijah, kot sta Rusija in Južna Amerika, dostop do gnojil po nižjih cenah, kar spodkopava konkurenčnost kmetov EU;

Kratkoročni ukrepi

8. poziva države članice in Komisijo, naj premislita o uporabi kmetijske rezerve za proračunsko leto 2023, da bi kmetom ob eksponentnem naraščanju cen gnojil in posledičnem povečanju proizvodnih stroškov zagotovili takojšnjo pomoč;

9. vendar poudarja, da uporaba krizne rezerve ni zadosten finančni odziv na te izzive in da se je treba odzvati odločneje, da bi obvladali trenutno krizo; poziva Komisijo in države članice, naj zagotavljajo podporo kmetom, in sicer vse dokler se trg ne bo stabiliziral in dokler ne bodo na voljo alternative mineralnim gnojilom; opozarja, da se je sposobnost preživetja kmetov EU še dodatno poslabšala zaradi zaporednih zmanjšanj proračuna SKP in inflacijskih pritiskov;

10. poziva države članice, naj v teh razmerah v nacionalnih načrtih za izredne razmere dajo prednost stalnemu in neprekinjenemu dostopu do zemeljskega plina in električne energije po dostopnih cenah za proizvodnjo gnojil in sorodnega AdBlue ter CO_2, da bi zagotovile dolgoročno prehransko varnost, konkurenčnost na svetovnem trgu in delujoč prometni sektor;

11. se boji, da bi podpora kmetom in proizvajalcem gnojil prek začasnega kriznega okvira za državno pomoč lahko pomenila tveganje ponovne nacionalizacije, razdrobljenosti in konkurence med različnimi trgi in med posameznimi kmeti; poudarja, da je treba dati prednost skupnim ukrepom, in da je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje in pravično porazdelitev ponudbe po vsej Uniji;

12. s tem v zvezi opozarja, da bi z vmesnim pregledom večletnega finančnega okvira lahko omogočili povečanje proračuna SKP in upoštevali močan vpliv inflacije na vhodne stroške in prihodke kmetij; spodbuja EU, naj poišče alternativne vire financiranja zunaj okvira SKP, da bi oblikovala ustrezne ukrepe, zagotovila cenovno dostopnost in razpoložljivost gnojil v EU ter ublažila gospodarski učinek njihovega pomanjkanja;

13. želi spomniti države članice, da lahko v okviru svojih strateških načrtov SKP oblikujejo specifične okoljske sheme za spodbujanje zagotavljanja optimalnih vrednosti pH v tleh, saj bi se ob takšnih optimalnih vrednostih potreba po uporabi gnojil zmanjšala, kar bi prispevalo h kar največjemu izkoriščanju omejenih zalog, oziroma določijo sektorske intervencije v poglavju „drugi sektorji“, ki lahko vključujejo ukrepe za spodbujanje razvoja alternativ gnojenju z mineralnimi gnojili, da bi podprle skupne in sodelovalne pristope k scenarijem pomanjkanja ter uporabile inovacije in tehnologijo za zmanjšanje uporabe gnojil;

14. priznava vlogo agroživilskih zadrug in jim izreka posebno podporo, saj imajo logistične, organizacijske in ekonomske zmogljivosti za spodbujanje projektov lokalne proizvodnje gnojil, tako tistih iz živalskega gnoja kot tistih, ki so alternativa gnojilom na osnovi fosilnih goriv;

15. poziva Komisijo, naj države članice podpira pri opredeljevanju rešitev za učinkovito uporabo strateških načrtov SKP, da bi prispevali k obvladovanju razmer na področju gnojil; spodbuja države članice, naj po potrebi revidirajo nacionalne strateške načrte SKP, da bi zapolnile vrzeli, optimizirale in zmanjšale uporabo gnojil in hranil, spodbudile nadomeščanje in dopolnjevanje mineralnih gnojil s hranili iz organskih virov ter pospešile ustrezne ukrepe gnojenja, in sicer z namenom, da zagotovijo rodovitnost tal in optimalne letine ter obenem preprečijo selitev virov CO_2 v regije z nižjimi proizvodnimi standardi; poudarja, da je treba te revizije izvesti pravočasno, pod pogojem, da se ne poslabšata obseg in kakovost proizvodnje; revizije se ne bi smele upoštevati kot sprememba nacionalnih strateških načrtov SKP, ki je dovoljena le enkrat letno; poudarja, da lahko pri tem kot ukrep gnojenja jasne koristi prinese kolobarjenje s stročnicami, saj lahko veže nitrate in tako zmanjša potrebo po uporabi gnojil; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo države članice na podlagi dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev iz skupne kmetijske politike svojim kmetom omogočile uporabo dosevkov;

16. spodbuja države članice, naj v celoti izkoristijo možnosti v okviru nedavno sprejete Uredbe (EU) 2019/1009, s katero so se spremenila pravila o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu in ki omogoča dajanje organskih gnojil in gnojil iz bioloških odpadkov na enotni trg EU, saj jim zagotavlja dostop do oznake CE;

17. poziva Komisijo, naj v zakonodaji Unije posodobi opredelitev hlevskega gnoja, in sicer tako, da jasno opredeli razliko med predelanim in nepredelanim gnojem, da bi ju ustrezno regulirala na podlagi njune različne sestave in tveganja onesnaževanja;

18. poziva Komisijo, naj zbere znanstvene dokaze o vplivih fermentiranega gnoja in drugih predelanih organskih hranil v smislu njihovih podnebnih koristi in tveganja onesnaženja vode; poziva Komisijo, naj s spodbujanjem uporabe fermentiranega gnoja in drugih predelanih organskih hranil, po možnosti pa tudi s spremembo zakonodaje, izkoristi njihove prednosti za okolje, če bodo te znanstveno dokazane;

19. obžaluje, da sporočilo ne omogoča lažje uporabe organskih alternativ kemičnim gnojilom, kot so snovi RENURE, digestat iz bioloških odpadkov, pridobljen z anaerobno razgradnjo izločkov živali, in drugih učinkovitih in preverjenih orodij, ki jih je mogoče uporabiti v kmetijstvu in živinoreji, in poziva, naj se v ta namen spremeni Priloga III k direktivi o nitratih, pri čemer je treba še naprej spoštovati načeli učinkovitosti in varnosti; poziva, naj se glede na sedanjo krizo uvede začasno odstopanje, saj bi lahko proizvodi RENURE in digestat nadomestili kemična gnojila, ne da bi to povzročilo dodatne emisije, izgube dušika ali proizvodnjo gnoja; poziva Komisijo, naj nemudoma in najpozneje pri prihajajočem načrtu celovitega upravljanja s hranili (INMAP) predlaga zakonodajne ukrepe za zakonito in varno uporabo meril, ki jih je oblikovalo Skupno raziskovalno središče, da bi omogočili varno uporabo snovi RENURE nad pragovi, ki jih za območja, ranljiva za onesnaževanje z nitrati, določa direktiva o nitratih;

20. ugotavlja, da ima lahko uporaba iztrebkov insektov kot gnojila pomembno vlogo pri izpolnjevanju zahtev glede hranil v tleh; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj čim prej odpravi nepotrebna zakonodajna in upravna bremena in spodbudi uporabo iztrebkov insektov;

21. poudarja, da z zamudo pri priznanju ponovne uporabe hranil iz predelanega gnoja pod enakimi pogoji, kot veljajo za kemična gnojila, še vedno ne bi bili vzpostavljeni enaki konkurenčni pogoji za različna gnojila z enakimi značilnostmi;

22. poziva Komisijo in Svet, naj podaljšata začasno opustitev uvoznih dajatev za vsa mineralna gnojila razen za gnojila iz Rusije in Belorusije, da bi bila gnojila kmetom bolj dostopna in bi s tem stabilizirali cene, z izboljšanjem logistike in zmanjšanjem upravnega bremena pa naj poskrbita za bolj dinamičen evropski trg; poudarja, da EU ne bi smela zamenjati ene odvisnosti za drugo, tokrat za odvisnost od uvoženih gnojil, pa tudi ne ogroziti prehoda na evropsko industrijo nizkoogljičnih gnojil, saj bi to povzročilo znatno povečanje emisij CO_2 na svetovni ravni ter oviralo uresničevanje podnebnih ciljev Pariškega sporazuma;

23. poziva k vzpostavitvi mehanizma podpore za trgovce, da bo mogoče obvladovati tveganja pri nakupih gnojila na debelo; ugotavlja, da je treba zmanjšati tveganje za trgovce, ki vstopajo na trg, in sicer s sistemom kupovanja vnaprej, ki bi jih ščitil pred nevzdržnim zadolževanjem;

24. obžaluje, da Komisija ni objavila ocene učinka o zmanjšanju izgub hranil za vsaj 50 % do leta 2030, in poziva k takojšnjemu ukrepanju za odpravo tega;

25. poziva Komisijo, naj oceni možnost, da se določijo pravila za vzpostavitev mehanizma za skupno nabavo gnojil na ravni EU;

26. poziva Komisijo in Svet, naj izboljšata delovanje evropskega trga gnojil in naj tako zmanjšata logistična ozka grla in vzpostavita ravnovesje, zlasti pri uvozu, zmanjšata upravno breme pri uvozu gnojil in trgovanju z njimi ter olajšata kupovanje in skladiščenje zunaj sezone za distributerje in kmete;

27. priznava, da so se likvidnostne potrebe trgovcev povečale in da bi bilo treba zagotoviti dostop do financiranja prek Evropske centralne banke, da bi olajšali izposojanje in kupovanje gnojil vnaprej;

28. poziva Komisijo, naj vzpostavi strateška zavezništva z zanesljivimi partnerji, da bi srednjeročno olajšala oskrbo z gnojili;

29. poudarja, da tržne manipulacije vplivajo na dobavo gnojil in bi lahko vplivale tudi na sklepanje terminskih pogodb za nakup žita in krme, kar povzroča nadaljnjo inflacijo cen hrane za potrošnike;

Srednji in dolgoročni ukrepi

30. je seznanjen z dejstvom, da se surovine za mineralna gnojila, zemeljski plin, fosfor in kalij večinoma pridobivajo zunaj EU, pogosto v avtokratskih režimih, in da samozadostnost z mineralnimi gnojili kratkoročno ali celo srednjeročno ni realna; zato poziva, naj se več pozornosti nameni srednje- in dolgoročnim ukrepom, tudi naložbam in novim poslovnim modelom, s katerimi bi zmanjšali ali odpravili potencialno škodljivo odvisnost od uvoza ter da bi zlasti preprečili nove podobne odvisnosti in povečali strateško neodvisnost EU na področju gnojil, zlasti z razogljičenjem in uvajanjem obnovljivih virov energije za proizvodnjo zelenih gnojil, z izboljšanjem dostopa za organska gnojila in hranila iz recikliranih tokov odpadkov ter s povečanjem krožnosti kmetijstva, s čimer bi okrepili odpornost kmetijskega sektorja EU;

31. navaja, da je preprečevanje selitve virov CO_2 pomemben cilj novega mehanizma EU za ogljično prilagoditev na mejah, ki bi ga bilo treba združiti z drugimi cilji EU, kot je zagotavljanje prehranske varnosti;

32. poziva k takojšnjemu sprejetju ukrepov skupaj z ustreznimi predpisi in financiranjem, s katerimi bi obstoječi industriji gnojil EU omogočili učinkovito in hitro razogljičenje proizvodnih procesov, da bi odpravili odvisnost od zemeljskega plina in obenem kmetom v EU zagotovili oskrbo z obnovljivimi, nefosilnimi in nizkoogljičnimi gnojili;

33. je seznanjen, da ruski plin, ki se uporablja pri proizvodnji gnojil, prispeva k financiranju vojne v Ukrajini; zato poziva, naj se čim prej dodelijo zadostna sredstva za odpravo odvisnosti od tega plina;

34. poudarja, da je treba pospešiti proces za razogljičenje ter večjo trajnostnost in odpornost industrije dušikovih gnojil, in sicer z uporabo nefosilnih, nizkoogljičnih in obnovljivih virov energije ter recikliranih hranil za proizvodnjo gnojil, zlasti dušika, pridobljenega s kompostiranjem gnoja, da bi zmanjšali odvisnost od zemeljskega plina; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj pripravi nove predloge, s katerimi bo spodbudila vzpostavitev malih in srednje velikih bioplinarn, da bi gnojila in energijo proizvajali po vsej Evropi ter se pri tem strateško osredotočali na regije, kmete pa podprli pri vzpostavljanju trajnostne vrednostne verige EU, zaradi katere se bo zmanjšala odvisnost Unije od tretjih držav; ugotavlja, da se število obratov za anaerobno razgradnjo v kmetijstvu, katerih glavni strateški namen je proizvodnja biometana in digestata, ne bi smelo povečati izključno na račun financiranja SKP;

35. poziva Komisijo, naj predlaga srednje- in dolgoročne politične ukrepe, s katerimi bi proizvode RENURE na podlagi znanstvenih meril uvrstili med nadomestke za kemična gnojila in tako omogočili njihovo uporabo, s čimer bi lahko kmetje zmanjšali svojo odvisnost od kemičnih gnojil, z uporabo ostankov, kot je gnoj, pa bi povečali krožnost na kmetijah;

36. je seznanjen, da bi lahko evropske elektrarne na morju proizvajale električno energijo za proizvodnjo vodika in amoniaka; poziva Komisijo, naj preuči, ali je integrirani model, v okviru katerega bi amoniak proizvajali kot trajnostno gorivo za pomorski promet in kot vir trajnostnih gnojil, uresničljiv;

37. poziva Komisijo, naj predstavi oceno učinka, kjer naj temeljito analizira oskrbo kmetijstva EU s hranili iz mineralnih, organsko-mineralnih in organskih gnojil ter se osredotoči zlasti na dolgoročni cilj samozadostnosti pri oskrbi s hranili;

38. poudarja, da je treba vzpostaviti terminale za utekočinjeni zemeljski plin, primerne za prihodnost, da bi olajšali upravljanje vodika in amoniaka;

39. poudarja, da je treba za boljše gnojenje in učinkovitejšo uporabo hranil kmetom pomagati s spodbujanjem trajnostnosti in optimizacije, zlasti s prilagojenim tehničnim svetovanjem, digitalizacijo, inovacijami, preciznim kmetovanjem in orodji za upravljanje hranil, ki omogočajo boljše kmetijske prakse, pri tem pa dajati prednost agroekološkim praksam in jih podpirati; vztraja, da je za to potrebna tudi finančna podpora;

40. priznava napredek pri nadomeščanju umetnih gnojil z razvitimi, sodobnimi, agroekološkimi metodami, ki se uporabljajo pri vsakodnevnem kmetovanju na inovativnih kmetijskih gospodarstvih; poziva k širitvi takih praks s pomočjo svetovalnih storitev, izmenjav med kmeti in šol;

41. poziva, naj se več pozornosti nameni krožnemu gospodarstvu in agroekologiji, pri tem pa naj se pri raziskavah v okviru raziskovalnih programov EU bolj osredotoči na razvijanje inovacij, tudi z večjo uporabo snovi RENURE ter podpiranjem ponovnega odkrivanja, širjenja in izmenjave agroekološkega znanja, metod in inovacij, zlasti prek kmetijskih šol in svetovalnih služb, da bi razvili nova gnojila ali druge alternative ter spodbujali precizno kmetovanje;

42. poziva Komisijo, naj zbira in deli informacije o praksah, kot so optimizirana uporaba gnojil, recikliranje hranil in uporaba alternativnih hranil, ter izkušnjah z njimi v državah članicah, pri čemer naj upošteva ovire pri širjenju uporabe teh alternativ, ter natančno opiše, kako bi jih bilo mogoče odpraviti; spodbuja uvajanje in nadgradnjo orodja za trajnostnost kmetij za hranila na ravni državi članic, da bi kmetom v EU zagotovili prilagojene in točne nasvete glede upravljanja hranil, tudi o zahtevah glede gnojil; pri tem podpira uvajanje digitalnih podpornih orodij za odločanje, zlasti v kolektivnih in zadružnih okoljih, da bi odpravili omejitve zaradi majhnosti kmetij;

četrtek 16. februarja 2023

43. ugotavlja, da učinkovitejša uporaba organskega gnoja, ki nastaja pri živinoreji, posevki, ki vežejo dušik, kot je detelja, in tehnike upravljanja hranil predstavljajo pomembno priložnost za zmanjšanje skupne odvisnosti Unije od kemičnih gnojil; poziva Komisijo, naj finančno podpre uporabo in razvoj teh ukrepov;

44. priznava, da je organski gnoj, ki nastaja pri živinoreji, odločilen element pri prehodu na bolj trajnostne prehranske sisteme in ima osrednjo vlogo v številnih sistemih ekološkega kmetovanja;

45. poziva Komisijo, naj diverzificira vire gnojil ter opredeli nova in trajnostno razširi obstoječa nahajališča mineralov v EU, da bi zmanjšala odvisnost od tujih trgov in spodbudila povečanje samozadostnosti; poudarja, da mora EU dolgoročno razviti oskrbo z organskimi gnojili in agroekološke tehnike, da bi zmanjšala odvisnost od dušikovih gnojil;

46. poziva k hitremu sprejetju zakonodaje o novih tehnikah žlahtnjenja rastlin, zlasti novih genomskih tehnikah, saj se bo z njimi povečal pridelek, ne da bi bilo treba uporabljati več gnojil; poziva Komisijo in države članice, naj podpirajo raziskave in razvoj novih tehnik žlahtnjenja rastlin, tudi novih genomskih tehnik;

47. poziva Komisijo, naj preuči vse neizkoriščene možnosti za proizvodnjo gnojil v EU in opredeli, ali bi bilo mogoče povečati proizvodne zmogljivosti;

48. podpira proizvodnjo zelenih gnojil z lokalnimi viri in energijo iz obnovljivih virov, kot je obnovljivi amoniak;

49. zagovarja uporabo stročnic za ohranjanje ali izboljšanje kakovosti tal, ne da bi pri tem ogrozili cilj prehranske varnosti, in poziva k večji pridelavi stročnic na ravni EU, da bi povečali biotsko raznovrstnost in vezavo dušika; poziva Komisijo, naj pravočasno predstavi evropsko strategijo za beljakovine z velikim poudarkom na stročnicah, da bi izboljšali kmetijske prakse;

50. poudarja, da je treba podpirati raziskave sestave tal in elementov v sledeh na ravni kmetij; poudarja, da lahko kmetje s tem znanjem načrtujejo učinkovitejše gnojenje, gojenje in ukrepe za ravnanje s tlemi, hkrati pa je to podlaga za trajnosten načrt za kolobarjenje; poziva Komisijo, naj pripravi pobudo za brezplačno raziskavo tal, kot je bilo napovedno v strategiji EU za varstvo tal do leta 2030, ter poskrbi za tehnično in finančno podporo v obliki ekoshem ali ukrepov v drugem stebru;

51. poudarja, da je kolobarjenje pomembno za rodovitnost tal;

52. poudarja, da je treba kmetom pri uporabi apna, detelje in ruš z več vrstami zagotoviti dodatno finančno podporo, da bi pripomogli k zmanjšanju naše kolektivne odvisnosti od gnojil in dosegli cilje strategije „od vil do vilic“;

53. spodbuja večjo uporabo biostimulantov za optimizacijo gnojenja z boljšo absorpcijo in učinkovitostjo hranil, da bi povečali odpornost kmetijskih rastlin na abiotski stres, ki ga povzročajo posledice podnebnih sprememb, kot so suše in ekstremne temperature, ter izboljšali rodovitnost; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj vlaga v strokovno znanje in število strokovnjakov, ki so na voljo Evropski agenciji za varnost hrane (EFSA), ter pospeši ocenjevanje in potrjevanje novih biostimulantov;

54. priznava, da je ekološko kmetovanje manj izpostavljeno rasti cen, vendar mora imeti industrija gnojil v EU do prehoda na uporabo trajnostnih vrst gnojil dostop do potrebnega uvoza, tudi plina, da bi lahko gnojila proizvajali v sami Uniji in ne bi bili ogroženi obeti za letino v EU; poziva Komisijo, naj pohiti z ukrepi v svojem sporočilu, da bi obravnavala tveganja in ranljivosti, ugotovljene z evropskim mehanizmom za pripravljenost in odzivanje na krize na področju prehranske varnosti;

55. spodbuja tudi uporabo komposta in drugih izboljševalcev tal, pri čemer je treba upoštevati lastnosti teh proizvodov za zadrževanje vode, da bi izboljšali zdravje in rodovitnost tal ter hkrati prispevali k boju proti suši;

56. je seznanjen, da dušikov oksid predstavlja znaten delež emisij iz kmetijstva EU, zato poziva k uporabi in prednostni obravnavi gnojil, ki ne povzročajo emisij dušikovega oksida;

57. pozdravlja napoved Komisije o celovitem akcijskem načrtu za upravljanje hranil (INMAP); se zavzema, da je treba priznati pomen, ki ga imajo uravnotežena hranila poljščin za zdrava tla in proizvodnjo hrane, ter za nepristransko iskanje alternativnih stranskih tokov in virov energije, bogatih s hranili, pri tem pa spodbujati uporabo vseh varnih bioloških odpadkov in živalskih stranskih proizvodov; poudarja, da bi se moral INMAP osredotočati na učinkovitejšo uporabo hranil, spodbujati razvoj zelenih gnojil in optimizirati uporabo mineralnih in organskih gnojil s preciznim kmetovanjem, načrtovanjem upravljanja hranil, boljšim skladiščenjem in prevozom ter kmetom ne bi smel nalagati nepotrebnih dodatnih bremen, pri tem pa je treba spoštovati regulativne omejitve in uvesti previdnostne ukrepe proti protimikrobni odpornosti;

58. ugotavlja, da so človeški odpadki trenutno ena večjih odprtih zank v ciklu hranil, saj se hranila iz odpadnih vod običajno ne vrnejo v kmetijska tla; poziva Komisijo, naj dodatno spodbuja tehnike, ki pripomorejo k pridobivanju hranil iz blata iz čistilnih naprav, tudi s pripravo meril za prenehanje statusa odpadka za materiale, ki jih je mogoče pridobiti iz čistilnih naprav za odpadne vode, in meril za njihovo varno uporabo v kmetijskih tleh;

59. poziva, naj prisotnost živine na večini zemljišč postane eden od dolgoročnih ciljev kmetijskih politik; meni, da bi morala biti enotnejša razpoložljivost organskih gnojil del strategije EU za kmetijstvo;

60. poziva k preučitvi možnosti, da bi ob upoštevanju cilja za zmanjšanje onesnaževanja razširili regionalno prožnost v okviru direktive o nitratih; poziva Komisijo, naj razmisli o sprejetju pravil za uravnotežen proračun dušika na kmetijsko gospodarstvo in izjemah od omejitve 170 kg dušika na hektar letno za organska gnojila in podobne proizvode, pri čemer naj upošteva različne razmere v posameznih državah članicah in regijah z ugodnimi podnebnimi razmerami ter učinkovito uporabo gnojil, optimizacijo gnojenja, uporabo bioloških odpadkov in sekundarnih virov hranil ter biostimulantov;

61. je zaskrbljen zaradi slabe preglednosti na trgu gnojil ter podpira nadaljnje ukrepe za izboljšanje preglednosti in javnih informacij, tako na ravni EU kot na svetovni ravni, na tem trgu in glede surovin, ki se uporabljajo za proizvodnjo gnojil; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja presežne dobičke svetovnih proizvajalcev gnojil, po potrebi razišče kartelne dogovore in prevladujoče položaje na trgu ter preuči možnosti za obdavčitev nepričakovanih dobičkov in pripravi predloge v zvezi s tem, da bi omejili nepošteno konkurenco; poziva Komisijo, naj vzpostavi opazovalnico za trg, namenjeno spremljanju mednarodne in domače ponudbe in zalog gnojil, pa tudi zmanjšanju učinka špekulacij na trgu;

62. je seznanjen, da mediana deleža energije in gnojil v okviru skupnih vhodnih stroškov v državah članicah EU in različnih letih znaša 8 % oziroma 6 %, vendar se delež stroškov precej razlikuje glede na državo članico in leto ([14]); zato meni, da je zdaj pravi in ustrezen trenutek za pospešitev procesa zunanje konvergence, da bi kmetom v državah članicah, kjer se ta proces še ni zaključil, olajšali spoprijemanje s sedanjimi izzivi;

63. poziva Komisijo, naj pripravi globalno strategijo za zmanjšanje prevladujoče vloge Ruske federacije na svetovnem trgu gnojil in hrane, zlasti v neposrednem sosedstvu EU, ter poudarja, da mora svet postati neodvisen od ruskega izvoza in da je treba v sosedstvu EU in po svetu ustvariti priložnosti za obnovljiva, nefosilna in nizkoogljična gnojila ter hrano;

64. poziva Komisijo, naj upošteva obstoječe ocene učinka Skupnega raziskovalnega središča, v katerih je navedeno, da bi lahko omejitve uporabe gnojil kratkoročno negativno vplivale na proizvodnjo in prehransko varnost, če se kmetom ne zagotovijo izvedljive komercialne alternative;

o

o o

65. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Komisiji in Svetu.

([14]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en